

Textil a odievanie v Dobe bronzovej

Problematika dochovania textílií

Zachovanie krehkých textil. nálezov vyžaduje špecifické podmienky, preto sa zachovávajú v:

- Korózných produktoch o textília sa nachádza v blízkosti korodujúceho kovu
- Vlhkom prostredí o vyžaduje konštantnú vlhkosť, bez prístupu vzduchu o vhodné podmienky prevažne v S Európe
- Negatívny odtlačok o odtlačok hlavne v hlinenom materiáli
- Zuholnateľé, vyschnuté, zamrznuté

Zachovaných málo z tohto obdobia. Keďže sa živočíšne vlákno rozkladá rýchlejšie ako rastlinné, môžu to skresliť vyhodnocovanie rozšírenia textílií.

V S Európe sa zachovávajú hlavne v baumsargoch (významný nález o kolekcia tkanín z mohyly v J Durynsku)

Druhy materiálov

živočíšny: napr. konské vlasy, kozia srš a hlavne vlna

Rastlinný: napr. ľan, konope, fliešava alebo dokonca stromové lyko

Obliba vlnených tkanín v DB prevládala aj nad ľanovým materiálom, a to prevažne v severnej časti Európy, hlavne kvôli zime. Oproti neolitu dramaticky klesá počet nálezov ľanových tkanín, aj keď sa naopak živočíšny materiál rýchlejšie zachováva. To však nesúhlasí s narastajúcim početom populácie v tomto období. Asi využívali viac vlnu ako ľan.

Teória chovu oviec na vlnu. Podporená osteologickým materiálom.

Nezvykom je využitie hovädzej srsti a konských vlasov ako napr. v Sheshadere v Západočesku.

Druhy väzieb

Nie je možné krútiť doprava alebo doľava. Zákrut nití určuje smer zákrutu v osnove a útku. Je opačný. Vyjadruje sa písmenami Z (spriadanie do prava) a S (spriadanie doľava). Vyúštie rôznych kombinácií zákrutov umožní oválo meniť textúru textílie a vytvárať akési vzory.

V dobe bronzovej poznali plátnovú väzbu, keprová prichádza až neskôr.

Spracovanie materiálu

- Rastlinné vlákna sa získavajú máčaním vo vode alebo moči, kde baktéria oddelia jednotlivé vlákna, potom sa vyčistia a ušijú. Nakoniec sa pomocou prasleny a vretena spriadajú do nití.

Prasleny sú skoro vždy tvorené z keramického materiálu, výnimkou je z dreva ako napríklad nález 3 drevených praslenov z Faive v provincii Trento.

Poetnejšie nálezy máme hlavne z pozdnej DB. Najviac ich je asi v oblasti Podunajska. Mohli by byť zdobené aj jednoduché.

Vretená boli asi drevené, ale žiadne nálezy nemáme (možno jeden z Kalchalmu v Tyrolsku)

Typulky ako zásobníky nití boli predovšetkým keramické. Môžu byť zdobené aj jednoduché. Hojnejší výskyt v pozdnej DB. Zdobené exempláre sa nachádzajú predovšetkým v oblasti od Alasky po Benátky.

Takalo sa na stavoch najmä zvislých a vertikálnych. Horizontálny stav bol náronejší na priestor.

V ich hornej časti bolo upevnené brvno, na ktoré sa umiestňovali nite osnovy (zvislé). Toto brvno mohlo byť otvorené a plniť funkciu akéhosi navijáku, čo umožnilo upevniť výrazne dlhé pruhy látky, keďže je samotná výška stavu a tiež tzv. brdo, čo je horizontálny prvok, slúžiaci k šprehazovaniu párných a nepárných nití osnovy, čo drží na mieste útek (horizontálnu nit)

Taká ske závažia sa nachádzajú rôznych typov ve kostiach (aj do 20 cm), prevedení i váhy (do 3 kg). Dajú sa sledovať územné špecifiká. Najmä v staršej DB. Napríklad v Podunajsku sa vyskytujú kufelovité kusy, a na území Talianska zas prevažujú valcovité. Závažia boli pridávané aj do hrobov.

Odev

Nálezy textilíí hlavne zo sev. oblastí pri pohreboch v rakviach (napr. odev ná eľníka z Muldbjergu alebo flenská oblečenie z lokality Egtred) a odev zobrazený na figurkách (napr. z Kli evac, Zaje ar...) pomáhajú rekonštruovať odev

Rekonštrukcia muľského odevu: dlhá tunika, bedrová pokrývka, japka, pláče, kofľené topánky

Rekonštrukcia flenskej odevu: dlhá sukňa, halena, kabát...

Literatúra :

- PRIMAS, Margarita *Bronzezeit zwischen Elbe und Po :Strukturwandel in Zentraleuropa, 2200-800 v. Chr.* ISBN 9783774935433.
- HARDING, Anthony F. *European societies in the Bronze Age.* Cambridge: Cambridge University Press, 2000. 552 s. ISBN 0-521-36729-8.
- BRAVERMANOVÁ, B EZINOVÁ, URBANOVÁ: Metodika výzkumu archeologických textilních nálezů. Zprávy památkové péče. 2011